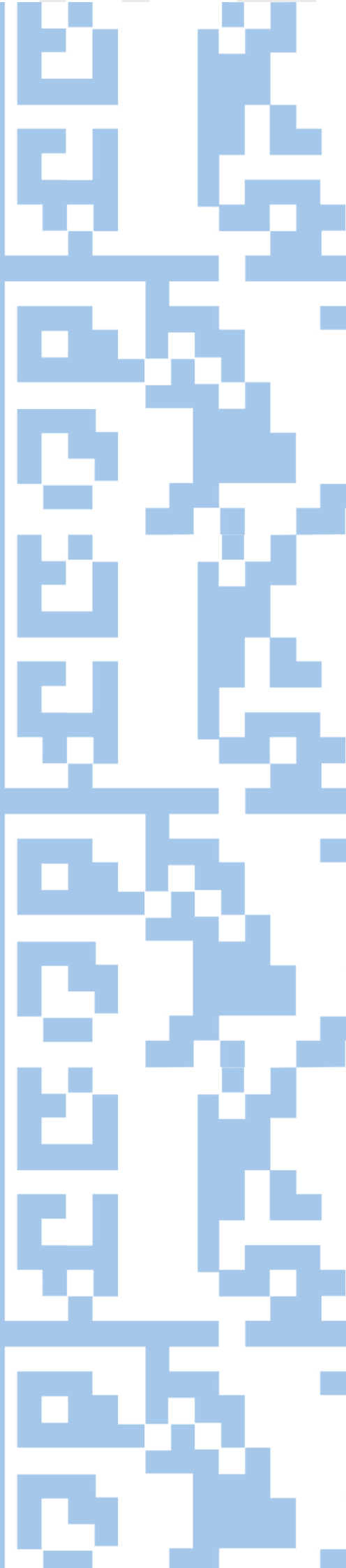

Моніторинг

02.05 – 06.05

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов провадження господарської діяльності в період воєнного (надзвичайного) стану в Україні» від 29.04.2022р. № 7331

Проектом Закону пропонується встановити, що суб'єкти господарювання набуватимуть права на провадження окремих видів господарської діяльності у період воєнного (надзвичайного) стану на підставі подання до відповідних органів ліцензування, дозвільних органів та суб'єктів надання публічних (електронних публічних) послуг, декларації про провадження господарської діяльності (далі - декларація) без отримання документів дозвільного характеру, ліцензій або інших результатів надання публічних послуг, одержання яких передбачено законодавством.

Крім того, Кабінет Міністрів України визначатиме порядок подання декларації, перелік відомостей, які вносяться до декларації, та перелік видів господарської діяльності, які не можуть здійснюватися суб'єктами господарювання на підставі подання такої декларації.

Посилання на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39529>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за порушення встановленого порядку поводження з іноземною валютою на території України» від 29.04.2022р. № 7336

Законопроектом пропонується:

1) статтю 1551 Кодексу України про адміністративні правопорушення доповнити частиною четвертою щодо запровадження суворих санкцій за порушення встановленого законом порядку поводження з іноземною валютою, задепонованої або виведеної з цивільного обороту на території України, та/або вираженими в ній платіжними інструментами (борговими зобов'язаннями);

2) доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею 1991 «Незаконне використання платіжних засобів», якою криміналізувати дії з висування незаконних вимог припинити використовувати гривню як платіжний засіб в Україні або окремих територіях України чи обмежити таке

використання, рівно як вимога використовувати іноземну валюту або грошові сурогати замість гривні; суттєво збільшити міру покарання при висуванні вимог використовувати як платіжний засіб в Україні або її окремих територіях іноземну валюту держави-агресора або грошові сурогати. Відповідно скорегувати абзац п'ятий частини першої статті 55 ККУ;

3) внести зміни до статті 216 Кримінально-процесуального кодексу України, які випливають із змін, запропонованих до ККУ.

Посилання на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39531>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей справляння податків і зборів у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.05.2022р. № 7311-д

Законопроектом, зокрема, запропоновано визначити цільове використання частини надходжень від військового збору, виключно на потреби Збройних Сил України. Ставку військового збору також пропонується збільшити до 3%.

Посилання на законопроект: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39537>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» щодо управління активами під час дії воєнного стану» від 02.05.2022р. № 7342

У законопроекті пропонується врегулювання питань управління активами під час введення воєнного стану та у мирний час. Внесення змін щодо встановлення строків, порядку та підстав повернення законному власнику арештованих та переданих АРМА грошових коштів, придбання, за рахунок грошових коштів розміщених на депозитних рахунках АРМА облігацій внутрішньої державної позики, передачі активів (майна) для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану, чітке визначення права АРМА затверджувати порядки відбору управителів активами та суб'єктів оціночної діяльності.

Посилання на законопроект: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39543>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» щодо забезпечення аудиторської діяльності на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки» від 04.05.2022р. № 7347

Законопроектом пропонується врегулювати окремі питання провадження аудиторської діяльності на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки, а також припинення діяльності в Україні тих аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які пов'язані з країною, що здійснює збройну агресію проти України.

Зокрема, законопроект передбачає виключення з Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (далі – Реєстр) аудиторів, які мають громадянство країни, що здійснює збройну агресію проти України, або включені до відповідних публічних реєстрів країни, що здійснює збройну агресію проти України, або працюють чи мають власність, здійснюють управління аудиторськими фірмами, що зареєстровані у країні, що здійснює збройну агресію проти України, а також суб'єктів аудиторської діяльності, які мають у складі засновників (учасників, акціонерів) прямо або опосередковано громадян чи суб'єктів господарювання країни, що здійснює збройну агресію проти України, а також які є учасниками мережі, зареєстрованої на території країни, що здійснює збройну агресію проти України, та невключення до Реєстру відповідних аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;

зупинення проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності та продовження на 12 місяців строку чинності свідоцтв про відповідність системи контролю якості, виданих АПУ упродовж 2017 – 2018 років, а також встановлення можливості подання аудиторами та суб'єктами аудиторської діяльності звітів та будь-якої іншої інформації, подання якої вимагається Законом, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану за весь період неподання звітності чи обов'язку надати відповідну інформацію, та інші.

Посилання на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39564>

Зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» від 05.05.2022р. № 7349

Законопроектом вносяться зміни до Закону України “Про боротьбу з тероризмом”, які передбачають, зокрема, визначення нових суб’єктів боротьби з тероризмом (з урахуванням сучасної системи органів державної влади) та визначення повноважень останніх; делегування Уряду України повноважень щодо визначення механізму відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок терористичного акту та інші.

До того ж законопроектом вносяться зміни до Кодексу адміністративного судочинства України, статті 24 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”, статті 25 Закону України “Про Службу безпеки України” у зв’язку з одночасним веденням реєстру терористичних організацій та переліку осіб, пов’язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції. Крім того, вносяться зміни до Закону України “Про санкції”, якими передбачається віднесення терористичних організацій до суб’єктів, по відношенню до яких можуть застосовуватися санкції з боку України, а також доповнення санкцій новими видами.

Посилання на законопроект:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39558>

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення зміни до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану» від 29 квітня 2022 року № 85

Банки протягом періоду дії воєнного стану та 30 календарних днів після його припинення чи скасування мають право приймати рішення про зміну місцезнаходження відокремлених підрозділів без урахування вимог пункту 441 глави 54 розділу VIII Положення про ліцензування банків, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 22 грудня 2018 року № 149 (зі змінами).

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29042022_85

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу» від 29 квітня 2022 року № 86

Національний банк України ухвалив зміни до Положення про застосування заходів впливу, якими розширено перелік підстав для застосування штрафу в розмірі до 1 відсотка від статутного капіталу банку. Відтепер такий штраф може бути застосований за порушення банком вимог нормативно-правових актів Національного банку, що визначають особливості функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану чи особливого періоду.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29042022_86

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-polojennya-pro-zastosuvannya-zahodiv-vplivu-14102>

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 29 квітня 2022 року №87

Внесено зміни до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями,

затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 (зі змінами), зокрема додано два види активних операцій з фізичними особами за якими визначається кредитний ризик, перелік прийнятного забезпечення доповнено ПрАТ “Експортнокредитне агентство”, виконання боргових зобов’язань за якими забезпечено державними гарантіями з Коефіцієнтом ліквідності 1,0/- тощо.

Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, крім підпункту 3 пункту 1, який набирає чинності з 31 травня 2022 року.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29042022_87

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» від 29 квітня 2022 року № 88

Внесено до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами) такі зміни:

1) постанову після пункту 5² доповнити новим пунктом 5³ такого змісту:

“5³. Заборонити видачу банками ощадних сертифікатів, що номіновані в іноземній валюті.”;

2) постанову після пункту 12³ доповнено п’ятьма новими пунктами 12⁴–12⁸ такого змісту:

“12⁴. Банки-емітенти для списання/зарахування з рахунку/на рахунок клієнта коштів за операціями, здійсненими з використанням електронних платіжних засобів, якщо валюта, в якій проводиться міжбанківський переказ, не збігається з валютою рахунку клієнта, використовують:

1) курс гривні до іноземної валюти, що не може перевищувати більше ніж на 10% офіційний курс Національного банку України, який діє в день відображення банком операції, – у разі списання з рахунку клієнта коштів у гривні, якщо міжбанківський переказ за такою операцією клієнта здійснюється в іноземній валюті;

2) курс гривні до іноземної валюти, що не нижчий, ніж офіційний курс Національного банку України, який діє в день відображення банком операції, – у разі списання з рахунку клієнта коштів в іноземній валюті, якщо міжбанківський переказ за такою операцією клієнта здійснюється в гривні або в 2 разі зарахування на рахунок клієнта коштів у національній валюті,

якщо міжбанківський переказ за такою операцією здійснюється в іноземній валюті.

12⁵. Банкам забороняється укладати деривативні контракти грошового ринку (крім свопів), на підставі яких виникають обов'язки в сторін цього контракту щодо купівлі, продажу іноземної валюти/банківських металів за гривню, а також деривативні контракти грошового ринку (крім свопів), базовим показником яких є курс іноземної валюти до гривні, валютний індекс (курси декількох валют), виражений в гривні, ціна на банківські метали – у гривні.

12⁶. Національний банк України на період дії цієї постанови встановлює ліміти відкритої валютної позиції та доводить їх відома банків не пізніше ніж за два дні до дати введення їх у дію.

12⁷. Національний банк України з 04 травня 2022 року встановлює для банків такі ліміти відкритої валютної позиції:

1) ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1) – не більше 5%;

2) ліміт загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2) – не більше 5%.

12⁸. Банк, який працює згідно з графіком приведення загальної довгої відкритої валютної позиції банку до встановленого значення ліміту Л13-1 та/або графіком приведення загальної короткої відкритої валютної позиції банку до встановленого значення ліміту Л13-2, за потреби протягом трьох місяців із дати припинення або скасування воєнного стану в Україні подає до Національного банку України оновлений план заходів та/або графік щодо усунення такого перевищення з урахуванням розмірів лімітів відкритої валютної позиції банку, установлених у пункті 12⁷ цієї постанови.”.

Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_29042022_88

Затверджено Рішення Правління Національного банку України «Про дію пунктів 1, 2 рішення Правління Національного банку України від 29 березня 2018 року № 184-рш» від 30 квітня 2022 року № 208-рш

Дія пунктів 1, 2 рішення Правління Національного банку України від 29 березня 2018 року № 184-рш “Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку” (зі змінами) вважається зупиненою з дня набрання чинності

цим рішенням до прийняття окремого рішення Правління Національного банку України.

Рішення набирає чинності з 04 травня 2022 року.

Посилання на Рішення:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_30042022_208-rsh

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 03 травня 2022 року № 89

Внесено до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року № 368, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2001 року за № 841/6032 (зі змінами), такі зміни:

1) у підпункті “е” пункту 1.3 глави 1 розділу II:

підпункт після абзацу сьомого доповнити новим абзацом восьмим такого змісту:

“номінальної вартості акцій (паїв) власної емісії, продаж яких здійснено банком із відстроченням платежу, до дати отримання банком коштів у повній сумі за всіма акціями (паями) згідно з договором купівлі-продажу;”.

У зв'язку з цим абзаци восьмий – сімнадцятий уважати відповідно абзацами дев'ятим – вісімнадцятим;

в абзаци дванадцятому слова “дев'ятого, десятого” замінити словами “десятого, одинадцятого”;

2) абзаци другий, третій пункту 1.2 глави 1 розділу IV замінити одним новим абзацом другим такого змісту:

“Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу визначається як співвідношення регулятивного капіталу та сумарної балансової вартості активів і позабалансових зобов'язань, зважених за ступенем кредитного ризику після їх зменшення на суму забезпечення, визначеного в пункті 2.5 глави 2, пункті 5 глави 4 розділу VI цієї Інструкції, з урахуванням вимог пункту 29 глави 1, глави 5 розділу VI цієї Інструкції.”;

3) у розділі VI:

пункт 28 глави 1 викласти в такій редакції:

“28. Банк уключає до розрахунку нормативів кредитного ризику (Н7, Н8, Н9) надані фінансові зобов'язання із застосуванням коефіцієнтів кредитної конверсії (CCF) згідно з вимогами Положення № 351.”;

абзац п'ятий пункту 2.4 глави 2 виключити;

абзац п'ятий пункту 3.5 глави 3 виключити;
абзац п'ятий пункту 4 глави 4 виключити.

Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, крім підпункту 1 пункту 1 цієї постанови, який набирає чинності з 04 червня 2022 року.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_03052022_89

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23» від 04 травня 2022 року № 90

Підпункт 2 пункту 5 постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23 “Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп” (зі змінами) викласти в такій редакції:

“2) лімітів відкритої валютної позиції, установлених у пункті 127 постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами);”.

Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04052022_90

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» від 04 травня 2022 року № 91

Пункт 14 постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами) доповнити новим підпунктом такого змісту:

“19) операцій з оплати страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами перестрахування, укладеними з перестраховиками нерезидентами, якими передбачено відшкодування збитків, пов'язаних з експлуатацією, відновленням, пошкодженням, знищенням та/або втратою майна телекомунікаційних мереж та

телекомунікаційної інфраструктури на території України, включаючи ті, що заповдіяні внаслідок війни.”.

Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04052022_91

Затверджено Постанову Правління Національного банку України "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 грудня 2021 року № 153 та врегулювання деяких питань у діяльності надавачів фінансових послуг" від 4 травня 2022 року № 93

Національний банк України продовжує вживати заходів для нівелювання можливого впливу агресора на діяльність учасників ринку небанківських фінансових послуг та надавати їм необхідну підтримку.

Щодо нівелювання впливу агресора

Регулятор заборонив громадянам рф, а також особам, що постійно проживають у рф, та російським компаніям, які є власниками істотної часті (від 10%) у страхових, лізингових, фінансових, факторингових компаніях та інших надавачах небанківських фінансових послуг, прямо чи опосередковано користуватися правом голосу та брати участь в управлінні компанією до скасування чи припинення воєнного стану в Україні. Надавачі фінансових послуг, у яких власниками істотної часті є громадяни рф чи компанії, зареєстровані в рф, можуть звернутися до Національного банку для призначення довіреної особи, якій можна передати право їх голосу. Для цього необхідно подати пропозиції щодо не менше двох кандидатур, а також документи для ідентифікації таких фізичних осіб та оцінки їх ділової репутації. Довіреними особами не зможуть бути громадяни рф та особи, що мають постійне місце проживання у рф. Рішення про призначення довіреної особи ухвалюватиметься Національним банком протягом 30 робочих днів у разі подання повного пакета документів та відповідності вимогам до довіреної особи, визначеним регулятором.

Щодо приведення діяльності у відповідність до вимог нового Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг

Для підтримання учасників ринку небанківських фінансових послуг перенесено строки приведення у відповідність їх діяльності до вимог Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 24

грудня 2021 № 153. Строк перенесення – шість місяців із дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні.

Постанова набирає чинності з 5 травня 2022 року.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04052022_93

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rezidentam-rf-zaboroneno-brati-uchast-v-upravlinni-nebankivskimi-ustanovami>

Затверджено Постанову Правління Національного банку України «Про діяльність банків у територіальних громадах, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні)» від 05 травня 2022 року № 94

Банки України, ураховуючи пріоритетність забезпечення безпеки життя та здоров'я працівників і клієнтів банків у населених пунктах територіальних громад, зазначених у переліку територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) (далі – Перелік), затвердженому нормативно-правовим актом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, приймають рішення про:

1) тимчасове припинення діяльності своїх відокремлених підрозділів (філій, відділень, представництв), розташованих у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), територіальних громадах, зазначених у Переліку і у яких є загроза життю і здоров'ю працівників та клієнтів банків;

2) мінімізацію залишків готівки в касах відокремлених підрозділів доступними способами відповідно до розпорядчих актів Національного банку України, зокрема:

видачу готівки з каси банку клієнтам;

завантаження банкоматів готівкою.

2. Банкам України за технічної можливості та якщо немає загрози життю і здоров'ю працівників банків, забезпечити в населених пунктах територіальних громад, зазначених у Переліку, можливість:

1) приймання торговцями електронних платіжних засобів для здійснення безготівкових розрахунків;

2) видачі торговцями коштів у готівковій формі держателям електронних платіжних засобів у разі здійснення безготівкових розрахунків;

3) продовження обслуговування клієнтів за допомогою систем дистанційного обслуговування.

3. Банки України здійснюють безготівкові розрахунки на території територіальних громад, зазначених у Переліку, до настання обставин, що унеможливають їх проведення/здійснення.

4. Банкам України після деокупації населених пунктів та/або припинення проведення воєнних (бойових) дій на території населених пунктів територіальних громад, зазначених у Переліку, ужити невідкладних заходів щодо відновлення роботи відокремлених підрозділів (філій, відділень, представництв), забезпечення можливості здійснення безготівкових розрахунків, уключаючи операції з використанням електронних платіжних засобів, відновлення касового обслуговування, поповнення банкоматів та проведення інших операцій з готівкою.

Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Посилання на Постанову:

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_05052022_94

Затверджено рішення Правління Національного банку України “Про внесення змін до деяких розпорядчих актів Національного банку України” від 05 травня 2022 року № 216-рш

Внесено зміни до Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні, схваленої рішенням Правління Національного банку України від 15 грудня 2017 року № 803-рш (зі змінами).

Визнано таким, що втратило чинність, рішення Правління Національного банку України від 21 січня 2022 року № 27-рш “Про затвердження Технічного завдання для здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України у 2022 році”.

Рішення набирає чинності з 04 червня 2022 року.

ОТРИМАНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ ВІД НБУ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ

Щодо дій банку відносно договорів оренди індивідуальних сейфів, укладених з резидентами рф/рб

З 24 лютого 2022 року введено тимчасові обмеження роботи банківської системи та валютного ринку в період запровадження воєнного стану в Україні згідно з постановою Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами) (далі – Постанова № 18).

Так, згідно з пунктом 15 Постанови № 18 банки повинні зупинити видаткові операції за рахунками, зокрема резидентів російської федерації/республіки білорусь.

Згідно з підпунктом 6 пункту 3 розділу I Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75 (далі – Положення № 75), клієнтські рахунки – це особові рахунки, за якими обліковуються кошти клієнтів банку. До клієнтських рахунків належать кореспондентські, поточні, вкладні (депозитні) рахунки, рахунки умовного зберігання (ескроу).

Отже, ураховуючи приписи норми пункту 15 Постанови № 18, а також визначення в Положенні № 75 поняття “клієнтський рахунок”, заборона здійснення видаткових операцій за рахунками окремої категорії клієнтів, встановлена в пункті 15 Постанови № 18, не стосується послуг з надання банком доступу до сховищ для індивідуальних сейфів та/або сейфів з індивідуальними сейфами клієнтів банку.

Згідно з пунктом 9 Постанови № 18 банки мають забезпечити доступ до сховищ для індивідуальних сейфів та/або сейфів з індивідуальними сейфами клієнтів у безперебійному режимі, якщо немає прямої загрози життю та здоров'ю населення.

Також регулятор зазначив, що заходи, запроваджені Постановою № 18, Національний банк постійно актуалізує з урахуванням зміни ситуації та нагальних потреб держави у сфері національної безпеки і оборони, забезпечення стабільного функціонування економіки та банківської системи України в умовах воєнного стану.

***Про перенесення терміну набрання чинності наказом
Міністерства фінансів України № 322***

Наказ від 07 квітня 2022 року № 113 “Про внесення зміни до пункту 4 наказу Міністерства фінансів України від 04 червня 2021 року № 322 розміщено на офіційному вебсайті Державної служби фінансового моніторингу України за посиланням:

<https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/do-vidoma-sub-jektiv-pervinnogo-finansovogo-monitoringu-shhodo-nakazu-minfinu-322.html>

Щодо відсутності підстав для виникнення у платника податків податкового боргу під час воєнного стану

Пунктом 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – Кодекс), зі змінами внесеними Законом України від 03 березня 2022 року № 2118-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану»), передбачено, що тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у цьому пункті, а саме:

у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої пунктом 46.2 статті 46 цього Кодексу, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільняються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні (підпункт 69.1);

для платників податків та контролюючих органів зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (підпункт 69.9).

Пунктом 36.1 статті 36 Кодексу передбачено, що податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та / або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені цим Кодексом, законами з питань митної справи, податковий обов'язок є безумовним і першочерговим стосовно інших неподаткових обов'язків платника податків, крім випадків, передбачених законом.

Відповідно до статті 38 Кодексу виконанням податкового обов'язку визнається сплата в повному обсязі платником відповідних сум податкових зобов'язань у встановлений податковим законодавством строк.

Згідно з пунктом 46.1 статті 46 Кодексу податкова декларація, розрахунок, звіт (далі - податкова декларація) - документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених цим Кодексом) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій),

доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Пунктом 57.1 статті 57 Кодексу передбачено, що платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого цим Кодексом для подання податкової декларації, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Тобто, на період дії правового режиму воєнного стану перебіг визначених Кодексом строків, зокрема сплати податків та зборів, подання звітності зупинено.

Відповідно до підпункту 14.1.175 пункту 14.1 статті 14 Кодексу податковий борг - сума узгодженого грошового зобов'язання, не сплаченого платником податків у встановлений цим Кодексом строк, та непогашеної пені, нарахованої у порядку, визначеному цим Кодексом.

Виходячи з вимог пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу починаючи з 24.02.2022 і до припинення/скасування правового режиму воєнного стану підстави для виникнення у платника податків податкового боргу в розумінні підпункту 14.1.175 пункту 14.1 статті 14 Кодексу відсутні, а такі грошові зобов'язання вважаються не сплаченими.

Зазначене роз'яснення надане Державною податковою службою України листом від 05.05.2022 №4064/6/99-00-13-01-06 у відповідь на лист НАБУ від 28.04.2022 № 8657-28/04.

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Затверджено Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про подання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків звітних даних та інших відомостей до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку під час дії воєнного стану від 23.04.2022 р. № 314

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) структурувала власні рішення щодо подання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків звітних даних та інших відомостей до Комісії під час дії воєнного стану в Україні.

Для зручності профспільноти підготовлено єдиний документ з урахуванням змін, які були внесені в рішення № 314, яке чітко визначає строки та умови складання та подання даних.

Посилання на Рішення: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/rishennia_314_zi_zminamystanom_na_05_05_2022.pdf

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/nktspr-uporiadkuvala-rishennia-shchodo-podannia-profuchasnykamy-zvitiv-ta-vidomostei/>

Затверджено Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.03.2022р № 144» від 04.05.2022р. № 326

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) продовжує приймати оперативні рішення для функціонування ринків капіталу в умовах дії воєнного стану в Україні.

Регулятор надав можливість проводити операції з новими державними цінними паперами за міжнародним ідентифікаційним кодом «UA4000225874».

Комісія розширила перелік осіб, щодо яких інвестиційні фірми мають прийняти обмеження на основі перевірки, яка повинна бути здійснена упродовж 30 днів після завершення воєнного стану. Зокрема, це:

- особи, включені до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких введено міжнародні санкції;

▪ особи, до яких застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи відповідно до статті 5 Закону України «Про санкції».

НКЦПФР уточнила можливість Центрального депозитарію здійснювати окремі адміністративні операції.

Комісія дозволила депозитарним установам бути депонентами іншої депозитарної установи, яким рахунок у цінних паперах в такій депозитарній установі відкривається як юридичній особі-резиденту для обліку державних цінних паперів.

Рішення набирає чинності з моменту його публікації на офіційному вебсайті Комісії.

Посилання на Рішення №144 з урахуванням змін (на 04.05.2022):

https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/rishennia_144_zi_zimnamy_stanom_na_04_05_2022.pdf

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/nktspfr-skhvalyla-cherhovi-rishennia-shchodo-dozvolenykh-operatsii-na-rynkakh-kapitalu-pid-chas-viiny/>

Затверджено Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Щодо особливостей процесуальних дій щодо розгляду справ про порушення вимог законодавства в умовах воєнного стану» від 04.05.2022р. № 328

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) прийняла рішення, яким розширила можливості регулятора вчиняти процесуальні дії у справах про порушення законодавства в період дії воєнного стану.

Зокрема, Комісія уточнила, що процесуальні дії в частині підписання актів про правопорушення та розгляд справ про порушення вимог законодавства можуть проводитися, якщо такі справи були відкриті протягом дії воєнного стану.

У випадку, якщо є підстави вважати, що певний учасник ринку капіталу чи організованих товарних ринків порушив законодавство і це може негативно вплинути на роботу ринку під час війни, Комісія буде застосовувати заходи впливу, передбачені Законом України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків».

Рішення набирає чинності з моменту його публікації на офіційному вебсайті Комісії.

Посилання на Рішення:

https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/rish_328.pdf

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/nktspfr-reahuvatyme-na-porushennia-zakonodavstva-profuchasnykamy-pid-chas-viiny/>

НКЦПФР упорядкувала рішення щодо подання профучасниками звітів та відомостей.

Комісія підготувала єдиний документ з урахуванням змін, які були внесені в рішення №314, яке чітко визначає строки та умови складання та подання даних.

Посилання на Рішення №314:

https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/rishennia_314_zi_zminamystanom_na_05_05_2022.pdf

Посилання на новину:

<https://www.nssmc.gov.ua/nktspfr-uporiadkuvala-rishennia-shchodo-podannia-profuchasnykamy-zvitiv-ta-vidomostei/>

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

***Затверджено Постанову Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів
України щодо діяльності нотаріусів та функціонування
єдиних та державних реєстрів, держателем яких є
Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» від 19
квітня 2022 р. № 480***

Постановою Уряду від 19.04.2022 № 480 розширено перелік особливостей щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Мін'юст, в умовах воєнного стану.

Серед іншого передбачено, що:

✔нотаріальні дії щодо цінного майна здійснюються ⚠ВИКЛЮЧНО нотаріусами, включеними до затвердженого Мін'юстом переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна.

✔державна реєстрація (крім державної реєстрації, що здійснюється в автоматичному режимі), проводитиметься державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців, державними реєстраторами речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що перебувають у трудових відносинах з суб'єктом державної реєстрації/суб'єктом державної реєстрації прав, посадовими особами Міністерства юстиції, його територіальних органів, а також нотаріусами ⚠ЛИШЕ ЗА УМОВИ включення до відповідних переліків.

Посилання на Постанову: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-480-190422>

***Затверджено Постанову Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів
України з питань надання фінансової державної підтримки
суб'єктам підприємництва» від 29 квітня 2022 р. № 521***

Уряд розширив програму «Доступні кредити 5-7-9%». Тепер нею можуть скористатись і підприємства у сфері пасажирських та вантажних перевезень.

Крім того, державна програма фінансового лізингу тепер буде мати такі самі умови, як і «5-7-9».

Посилання на Постанову: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-z-pitan-nadannya-finansovoyi-t290422>

Посилання на новину: <https://www.kmu.gov.ua/news/premyer-ministr-zapusk-programi-kredituvannya-pid-0-dopomig-bagatom-biznesam-perezapustiti-svoyu-robotu>

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Затверджено Наказ Міністерства юстиції України "Про затвердження переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна" від 03 травня 2022 року № 1760/5

Міністерством юстиції України 03.05.2022 затверджено Перелік нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна.

⚠️ Слід звернути увагу, що деякі нотаріуси, включені до цього Переліку, мають застереження про **✗**заборону вчинення ними окремих нотаріальних дій, мають право вчиняти виключно нотаріальні дії щодо цінного майна, які НЕ охоплюються таким застереженням.

👉 Це також впливатиме і на можливість проведення ними реєстраційних дій.

!?! Які заборони передбачає певне застереження, зазначене у Переліку нотаріусів

1 Якщо у переліку навпроти даних нотаріуса зазначено «абзац 3 підпункту 9 пункту 1 Постанови», то це означає, що нотаріус включений до переліку із застереженням про **✗**заборону:

📌 нотаріального посвідчення ним договорів щодо відчуження, поділу (виділу) нерухомого майна, спадкових договорів, договорів іпотеки, про заміну кредитора (відступлення прав вимоги) за кредитним договором та/або договором іпотеки, задоволення вимог іпотекодержателя, встановлення довірчої власності на нерухоме майно, визначення розміру часток у праві спільної власності, договорів поділу спільного майна подружжя (виділу з нього), позички, найму (оренди), лізингу будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) на строк не менш як 3 роки, відчуження цінних паперів, у тому числі договорів про внесення змін до таких договорів або їх розірвання (припинення);

📌 нотаріального посвідчення ним довіреностей на право розпорядження нерухомим майном, управління і розпорядження цінними паперами, на право доступу до індивідуального банківського сейфа;

📌 видачі свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя (колишнього з подружжя) на підставі їх спільної заяви, свідоцтв про придбання майна з прилюдних торгів (електронних аукціонів), у тому числі тих, що не відбулися.

⚠️ Нотаріусам, включеним до переліку нотаріусів із застереженням про заборону нотаріального посвідчення договорів щодо відчуження нерухомого майна, об'єктів незавершеного будівництва або майнових прав

щодо майбутнього нерухомого майна (далі - нерухоме майно) ✗ забороняється проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

2 Якщо у переліку навпроти даних нотаріуса зазначено «абзац 4 підпункту 9 пункту 1 Постанови», то це означає, що нотаріус включений до переліку із застереженням про ✗ заборону:

📍 нотаріального посвідчення ним договорів щодо відчуження цінних паперів, корпоративних прав, у тому числі договорів про внесення змін до таких договорів або їх розірвання (припинення),

📍 нотаріального посвідчення ним довіреностей на право управління і розпорядження цінними паперами, корпоративними правами, на право доступу до індивідуального банківського сейфа;

📍 нотаріального засвідчення справжності підпису на актах приймання-передачі частки (частини частки) у статутному (складеному) капіталі (статутному фонді) юридичної особи.

⚠️ Нотаріусам, включеним до переліку нотаріусів із застереженням про заборону нотаріального посвідчення договорів щодо відчуження корпоративних прав ✗ забороняється проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

👉 Також варто врахувати, що державна реєстрація на підставі документів, щодо яких законодавством вимагається нотаріальне посвідчення або нотаріальне засвідчення справжності підпису, проводиться нотаріусом **!** ЛИШЕ у разі посвідчення цих документів (засвідчення справжності підпису на них) ТАКИМ НОТАРІУСОМ, ⚠️ крім випадків передачі йому відповідних заяв/документів для державної реєстрації територіальним органом Мін'юсту.

📁 З наказом Мін'юсту, а також зазначеним Переліком нотаріусів можна ознайомитися за посиланням:

https://minjust.gov.ua/pages/list_of_notaries?fbclid=IwAR11NBiePtCXKsHVWlRJeVaWbpzEecX9_dH8dVeFlhiZ-bTEyjuT5SW2dRk

ОФІС ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ **МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ** **(на правах Департаменту)**

Необхідність забезпечення безпеки та захисту даних щодо нерухомості та бізнесу в умовах широкомасштабної воєнної агресії російської федерації проти України обумовила зупинення роботи, у тому числі, у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі – ДРПП) і Єдиному

державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР).

Особливості проведення державної реєстрації в умовах воєнного стану згодом були визначені у постанові Уряду від 06.03.2022 № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» (зі змінами).

Такі особливості обумовили й виникнення і питань передання заяв, документів для державної реєстрації іншим реєстраторам і нотаріусам.

⚠ Так, однією з таких особливостей стало відновлення доступу до ДРРП і ЄДР державним реєстраторам і нотаріусам, включеним до відповідних переліків, затверджених Мін'юстом, які також можуть мати й певні застереження, що унеможливають у тому числі й проведення певних реєстраційних дій.

З огляду на це перед заявниками, які подавали заяви, документи для проведення державної реєстрації до початку воєнного стану, які перебувають на розгляді у реєстратора чи нотаріуса, який не включений у відповідний перелік, або був включений із застереженням, що унеможливає відповідну реєстрацію, постає питання можливості проведення необхідної державної реєстрації.

У такому випадку зазначені заяви, документи для державної реєстрації передаються територіальним органом Міністерства юстиції реєстратору, нотаріусу, який включений до переліку, на підставі 📄 відповідного письмового звернення:

- ✓ державного реєстратора, нотаріуса, в якого заява/документи для державної реєстрації були на розгляді до введення воєнного стану;
- ✓ заявника за заявою/документами для державної реєстрації;
- ✓ державного реєстратора, нотаріуса, включеного до відповідного переліку, до якого звернувся заявник за заявою/документами для державної реєстрації.

! Отже, з приводу питання про передання заяви/документів іншому реєстратору, нотаріусу заявник може звернутися як безпосередньо до територіальним органом Міністерства юстиції, так і до державного реєстратора, нотаріуса, включеного до відповідного переліку. В останньому випадку передання заяви, документів реєстратору, нотаріусу, до якого звернувся заявник, здійснюватиметься територіальним органом Міністерства юстиції вже за заявою відповідного державного реєстратора, нотаріуса.

⚠ Крім того, ще однією особливістю проведення державної реєстрації в умовах воєнного стану є те, що така реєстрація на підставі документів,

щодо яких законодавством вимагається нотаріальне посвідчення або нотаріальне засвідчення справжності підпису, проводиться нотаріусом лише у разі посвідчення цих документів (засвідчення справжності підпису на них) таким нотаріусом. У такій ситуації слід враховувати, що ! інший нотаріус, який не посвідчував ці документи (не засвідчував справжність підпису на них), може провести на їх підставі державну реєстрацію лише у випадку передачі йому відповідних заяв/документів для державної реєстрації територіальним органом Міністерства юстиції.

⚠ Ще одна ситуація, яка потребуватиме передання заяви іншому нотаріусу, це державна реєстрація прав на підставі свідоцтва про право на спадщину, свідоцтва про право власності на частку у спільному майні подружжя (колишнього подружжя) у разі смерті одного з подружжя, виданого нотаріусом, який не включений до переліку нотаріусів. Така реєстрація проводитиметься на підставі сформованої ним заяви в ДРРП іншим нотаріусом, який включений до переліку нотаріусів.

Така заява передаватиметься іншому нотаріусу територіальним органом Міністерства юстиції на підставі відповідного письмового звернення одного із зазначених нотаріусів.

НОВИНИ РИНКУ

Річний звіт Національного банку за 2021 рік: ключові маркери змін у економіці та фінансовій системі впродовж року

Національний банк оприлюднив [Річний звіт за 2021 рік](#), у якому звітує про свою роботу та підсумовує зміни, що відбулися впродовж року у фінансовій системі та економіці України.

2021 рік виявився періодом підготовки фінансової системи України до безпрецедентних випробувань повномасштабною військовою агресією росії. Ефективна, злагоджена та професійна робота команди Національного банку, банківського та небанківського секторів стала запорукою стабільної та безперебійної роботи фінансової системи під час війни, міцним підґрунтям для надійної фінансової оборони країни.

Річний звіт за 2021 рік відображає перші результати виконання нової інституційної Стратегії Національного банку до 2025 року, затвердженої у серпні 2021 року, та визначених нею [дванадцяти цілей центробанку](#).

Економічне середовище

Українська економіка у 2021 році відновила зростання, незважаючи на нелегкі умови, пов'язані з наслідками коронакризи: за підсумками року ріст реального ВВП склав 3,4% після падіння у 2020 році на 4%.

Національний банк, максимально застосовуючи гнучкість режиму інфляційного таргетування, упродовж більшої частини року зберігав стимулюючу монетарну політику для сприяння поверненню економіки на траєкторію зростання.

Протягом 2021 року інфляція в Україні очікувано перебувала вище цільового діапазону $5\% \pm 1$ в. п. унаслідок дії як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Реалізація проінфляційних ризиків та їх посилення на горизонті політики зумовлювали потребу в гнучкій реакції монетарної політики Національного банку. Загалом протягом 2021 року облікову ставку було підвищено на 3 в. п. – з 6% у січні до 9% у грудні. Також для посилення монетарної трансмісії та забезпечення узгодженості застосування усіх монетарних інструментів із напрямом монетарної політики відбулося поступове згортання стимулюючих антикризових заходів – проведення операцій із довгострокового рефінансування та процентного свопу, які втратили свою актуальність в умовах повернення економіки до стійкого зростання. Крім того, з метою підвищення ефективності монетарної трансмісії було проведено нормалізацію операційного дизайну монетарної політики.

Послідовне проведення Національним банком проактивної, прозорої та передбачуваної монетарної політики сприяло тому, що, незважаючи на складну ситуацію, тренд на прискорення зростання споживчих цін в Україні на відміну від багатьох інших країн був переломлений: із жовтня інфляція поступово сповільнювалася до 10% річних на кінець 2021 року. Також вдалося зберегти контроль за інфляційними очікуваннями, підтримати довіру до гривні та продовжити тенденцію дедоларизації.

Національний банк залишався відданим режиму плаваючого обмінного курсу, а також послабив дію низки валютних обмежень у межах поетапної реалізації кроків із валютної лібералізації, зважаючи на макроекономічну ситуацію, першочергові потреби бізнесу та споживачів, ураховуючи оцінку потенційного впливу лібералізаційних кроків на обсяг попиту на валютному ринку.

Міжнародні резерви, попри значні виплати за зовнішніми зобов'язаннями, на кінець 2021 року сягнули дев'ятирічного максимуму – 30,9 млрд дол. США. Основною метою управління міжнародними резервами залишалося забезпечення оптимального співвідношення рівнів захищеності, ліквідності та дохідності, яке забезпечувало виконання функцій Національного банку, визначених чинним законодавством України.

Банківський сектор

Упродовж 2021 року банківська система залишалася стійкою, добре капіталізованою, ліквідною та прибутковою.

За рік чисті активи банків зросли на 12,8% насамперед завдяки прискореному нарощенню кредитування населення та бізнесу. Натомість темпи зростання вкладень банків у ОВДП суттєво уповільнилися, зокрема державні банки істотно скоротили вкладення в державні облігації. Надлишкову ліквідність банки вкладали в депозитні сертифікати Національного банку.

Частка державних банків у чистих активах за рік скоротилася на користь приватних банків на 5,8 в. п. – до 46,7%. Рівень концентрації сектору поступово знижувався: на найбільші 20 банків припадало майже 90% усіх чистих активів сектору.

Підтримання м'яких монетарних умов сприяло активному відновленню кредитної активності банків: у 2021 році спостерігалися найвищі з 2013 року темпи зростання кредитного портфеля як в корпоративному, так і в роздрібному сегменті – близько до 40% р/р.

Вищими темпами зростало іпотечне кредитування: приріст чистих гривневих кредитів на придбання та реконструкцію нерухомості наприкінці 2021 року перевищив 60% р/р. Основними каталізаторами іпотеки стали низькі ставки та державна підтримка.

Частка непрацюючих кредитів за рік скоротилася на 11,0 в. п. – до 30%. Найбільший внесок у це скорочення зробили державні банки.

У 2021 році тривав приплив коштів у банківську систему. Так, гривневі депозити населення зросли на 15,3% р/р, водночас валютні вклади зменшилися на 1,8% р/р у доларовому еквіваленті за рахунок відпливу строкових коштів. Частка коштів населення на поточних гривневих рахунках упродовж двох останніх років стрімко зростала, сягнувши рекордних 57% наприкінці року внаслідок значних виплат населенню.

Кошти суб'єктів господарювання в гривні зросли на 26,4% р/р, в іноземній валюті – на 3,9% р/р у доларовому еквіваленті.

Завдяки низьким процентним ставкам закладами в іноземній валюті тривала подальша природна дедоларизація балансів банків.

Протягом року банкам вистачало ліквідності для поглинання шоків. Норматив короткострокової ліквідності LCR більшість банків виконувала зі значним запасом. З 1 квітня 2021 року розпочалося запровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) з рівня 80% із поступовим його збільшенням на 10 в. п. кожні пів року. На кінець 2021 року всі банки вже виконували вимоги до NSFR на рівні понад 100%.

За 2021 рік банки отримали історично найвищий прибуток – 77,5 млрд грн. Середня рентабельність капіталу сектору зросла до 35%. Належне резервування в попередні роки та консервативні кредитні стандарти знизили рівень кредитних ризиків.

Зважаючи на відновлення економіки та збереження стабільності банківської системи, з метою подальшої гармонізації вимог з європейськими та світовими (базельськими) стандартами Національний банк протягом 2021 року згортав заходи з послаблення макропруденційної політики, запроваджені з початком коронакризи. Водночас у другій половині року згорталися заходи з довгострокової підтримки ліквідності банків.

За рахунок високих прибутків банки змогли сформувати буфери капіталу та активно кредитувати економіку. Національний банк підтримував збереження довіри до банківської системи та сприяв забезпеченню фінансової стабільності.

Ринок небанківський послуг

У 2021 році активно розвивався ринок небанківських фінансових послуг. Були прийняті ключові для небанківського фінансового сектору закони – “Про фінансові послуги та фінансові компанії” та “Про страхування”. Вони є базою для подальшої модернізації ринку та його розвитку.

Національний банк удосконалював регуляторне середовище та здійснював активні наглядові дії, унаслідок яких ринок став прозорішим та здоровішим. Попри зменшення загальної кількості установ, спостерігалось зростання обсягів їхніх активів майже в усіх сегментах небанківського фінансового ринку.

У 2021 році Національний банк почав регулювати ринок колекторських послуг, а також розпочав активну роботу над розкриттям структур власності надавачів фінансових послуг.

Загалом фінансовий сектор залишився банкоцентричним: частка небанківського сегмента в активах фінансових установ, нагляд за якими здійснює Національний банк, становила 12%.

Платіжний ринок

2021 рік став роком подальшої цифрової трансформації фінансової системи. Кількість та обсяги безготівкових платежів із використанням платіжних карток продовжують упевнено зростати. Так, частка безготівкових розрахунків в Україні з використанням платіжних карток збільшилася до майже 61% на кінець 2021 року з 56% на початку року.

Національний банк продовжив актуалізувати нормативну базу, що регулює діяльність платіжного ринку, зокрема спростив вимоги до порядку відкриття рахунків клієнтам банків, осучаснив порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх використанням, врегулював питання міжбанківського переказу коштів в Україні, актуалізував порядок видачі ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків тощо.

Прийняття у 2021 році Закону України “Про платіжні послуги” сприятиме трансформації платіжного ринку та розширенню кола його учасників.

Детальніше читайте в [Річному звіті Національного банку за 2021 рік](#).

Довідково

Підготовка та поширення Річного звіту – загальноприйнята практика центральних банків усіх країн світу. Річний звіт Національного банку України публікується з 1994 року.

На сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України розміщені [Річні звіти за 1994 – 2021 роки](#). Центральний банк оцифрував усі паперові версії Річних звітів за попередні роки, починаючи з 1994 року. Їх цифрові копії оприлюднені на сторінках офіційного Інтернет-представництва НБУ.

Звергаємо увагу, що Консолідована фінансова звітність та Консолідований звіт про управління Національного банку України за 2021 рік, які є невід’ємною складовою Річного звіту, будуть оприлюднені найближчим часом після завершення міжнародною аудиторською компанією зовнішнього аудиту зазначеної звітності та її затвердження Радою Національного банку, що узгоджується з термінами, передбаченими Законом України № 2115 “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”.

Разом з тим, відповідно до Закону України "Про затвердження Указу Президента України Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року №2102-IX та з метою фінансового забезпечення функціонування держави в умовах воєнного стану Національний банк України 24 лютого 2022 року перерахував до державного бюджету суму частини прибутку до розподілу (19 млрд грн), визначену Правлінням Національного банку відповідно до проєкту річної фінансової звітності, наданої на підтвердження аудиторській компанії.

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-za-2021-rik-klyuchovi-mar>

У квітні на ринку небанківських фінансових послуг нові гравці не з'явилися, а 18 учасників залишили ринок – результати ліцензування та реєстрації

У квітні кількість учасників небанківського фінансового ринку зменшилася до 1 664 (станом на 30 квітня) з 1 682 (станом на 31 березня).

Кількість банків станом на 30 квітня не змінилася і становить 69.

Упродовж квітня Національний банк не реєстрував нових учасників ринку небанківських фінансових послуг.

Водночас із реєстрів примусово* виключено 18 кредитних спілок.

Станом на 30 квітня на небанківському ринку працювали 132 страховики non-life (порівняно з попереднім місяцем кількість не змінилася) та 13 life-страховиків (кількість не змінилася), 197 ломбардів (кількість не змінилася), 187 кредитних спілок (було 205), 110 лізингових компаній (кількість не змінилася), 894 фінансові компанії (кількість не змінилася), 64 страхові брокери (кількість не змінилася) та 67 колекторських компаній (кількість не змінилася).

Крім того, на ринку визнано 24 банківські групи та 23 небанківські фінансові групи (у квітні було припинено визнання небанківської фінансової групи "АВЕРС").

На платіжному ринку діє 37 національних платіжних систем (у березні було 38), урахувуючи державні, та 16 міжнародних платіжних систем. У квітні було скасовано реєстрацію внутрішньобанківської платіжної системи Unite Express, створеної резидентами.

У квітні до Національного банку надійшло 23 запити від учасників ринку на реєстраційні та ліцензійні дії. Кількість запитів стосовно фінансових компаній, ломбардів і лізингодавців становила 8. Кількість запитів щодо кредитних установ (банки та кредитні спілки) – 7, страховиків – 8.

****Довідково***

Нагадаємо, 11 лютого 2022 року набрав чинності Закон України "Про фінансові послуги та фінансові компанії" (далі – Закон). Прикінцевими та перехідними

положеннями Закону передбачено, що Національний банк у встановленому ним порядку виключає з Державного реєстру фінансових установ та Реєстру осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, надавачів фінансових послуг, місцезнаходженням яких на день набрання чинності цим Законом (11 лютого 2022 року) є тимчасово окупована територія України або територія проведення операції Об'єднаних сил.

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/u-kvitni-na-rinku-nbankivskih-finansovih-poslug-novi-gravtsi-ne-zyavilisya-a-18-uchasnikiv-zalishili-rinok--rezultati-litsenzuvannya-ta-reyestratsiyi>

Міжнародна підтримка: НКЦПФР та регулятор фінансового ринку Польщі підписали Меморандум про співпрацю

Сьогодні, 4 травня 2022 року, НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) та KNF (Управління з фінансового нагляду Польщі) підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці та обміну інформацією у сфері нагляду за ринком капіталу.

«Сьогодні, коли в нашій країні тримає війна, наші міжнародні партнери продовжують підтримувати Україну та її економічне становище. Угода з польським фінансовим регулятором дозволить нам ефективно аналізувати інформацію, збільшити захист інвесторів та прозорість вітчизняного ринку капіталу», – зауважив Голова НКЦПФР Руслан Магомедов.

В Меморандумі Комісія та фінансовий регулятор Польщі домовились розробити план покращення процесу обміну інформацією в обсязі, дозволеному національним законодавством сторін. Таке співробітництво сприятиме більшому захисту інвесторів на ринках капіталу України та Польщі, більшій прозорості та надійності операцій.

НКЦПФР завжди відкрита та готова до плідної та результативної роботи з світовою спільнотою у напрямку розвитку ринків капіталу та покращення інвестиційної привабливості України.

Посилання на новину: <https://www.nssmc.gov.ua/mizhnarodna-pidtrymka-ntktspr-ta-rehuliator-finansovoho-rynku-polshchi-pidpysaly-memorandum-pro-spivpratsiu/>

Консолідація рішень: дозволені операції на ринках капіталу під час війни станом на 4 травня

НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) продовжує оперативно реагувати на потреби часу та повідомляє актуальну інформацію щодо особливостей проведення операцій на ринках капіталу в умовах воєнного стану.

Починаючи з 24 лютого і по теперішній час, Комісія схвалює рішення, покликанні забезпечити стійкість та безпеку на ринках капіталу в умовах повномасштабної військової агресії з боку російської федерації.

Для зручності учасників професійної спільноти підготовлено єдиний документ, в якому відображаються зміни до рішення №144 щодо дозволених у воєнний час операцій по кожному сегменту ринку.

Ознайомитися з документом, що консолідує рішення Комісії станом на 4 травня 2022 року можна [за посиланням](#).

Платіжні картки ПРОСТІР випускатиме один з найбільших роздрібних банків України

Проєкт з емісії платіжних карток ПРОСТІР розпочинає ПриватБанк.

З 6 травня 2022 року картки ПРОСТІР можна оформити у головних відділеннях банку у Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській та Закарпатській областях.

ПриватБанк випускатиме картки ПРОСТІР для пенсійних, соціальних та інших виплат, а також виплат внутрішньо переміщеним особам. Клієнти зможуть використовувати такі картки для будь-яких платіжних операцій на території України – розраховуватися в торговельній мережі та інтернеті, отримувати готівку в банкоматах, робити перекази з картки на картку.

"Такий проєкт із найбільшим роздрібним банком України є важливим спільним внеском у розвиток безготівкової економіки нашої країни. Відтепер картка ПРОСТІР стане доступною користувачам інноваційних сервісів ПриватБанку. Наступний спільний проєкт НПС "ПРОСТІР" та ПриватБанку – реалізація технології 3-D Secure версії 2.2.0, яка наразі впроваджується учасниками національної платіжної системи", – зазначив директор Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку НБУ Андрій Поддєрьогін.

Довідково

АТ КБ "ПриватБанк" – найбільший банк-емітент платіжних карток в Україні. На кінець 2021 року кількість емітованих ним карток усіх платіжних системи становила більше 40 млн. шт.

НПС "ПРОСТІР" – національна карткова платіжна система, створена Національним банком України. Учасниками системи є 56 установ. Загальна кількість платіжних карток ПРОСТІР становить близько 600 тис. шт. Платіжна картка ПРОСТІР сьогодні приймається до оплати у майже всій термінальній мережі на території України, а також у мережі "Інтернет".

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/platijni-kartki-prostir-vipuskatime-odin-z-naybilshih-rozdribnih-bankiv-ukrayini>

Національний банк поновлює публікацію щомісячних макроекономічних оглядів

Національний банк України дотримується принципу прозорості та поновлює публікацію щомісячних макроекономічних оглядів. Через обмежену кількість даних під час війни звіт публікуватиметься в новому форматі. Для підготовки оглядів Національний банк, використовуватиме, у тому числі, альтернативні джерела інформації, зокрема оперативні опитування бізнесу та високочастотні дані.

Основні висновки травневого [Макроекономічного та монетарного огляду](#):

- у світовій економіці зростають ризики стагфляції. Нові замовлення збільшуються помірними темпами, натомість зберігається значний тиск з боку пропозиції через посилення карантинних обмежень у Китаї та війну в Україні. Глобальна інфляція надалі зростає насамперед через подорожчання палива та проблеми з обмеженою пропозицією продовольства;

- після шоку перших тижнів війни економіка України поступово активізується у порівняно спокійних регіонах. Українські підприємства відновлюють роботу, втім рівень завантаженості значної кількості підприємств є суттєво нижчим порівняно з довоєнним;

- поступово відновлюється активність на ринку праці після значного падіння в березні. Зокрема, зниження кількості вакансій у квітні припинилося. Водночас перевага пропозиції робочої сили над попитом тисне на зарплати в бік зниження. Потік біженців стабілізувався, й навіть почався зворотний процес;

- ціновий тиск залишається високим і нерівномірним у розрізі регіонів. Основною причиною зростання цін є порушення ланцюгів постачання через військові дії. Найвище зростання цін – на тимчасово захоплених територіях та у регіонах з активними бойовими діями. Інфляцію стримують логістичні обмеження експорту та відповідно надлишок сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку;

- зовнішні торговельні потоки значно звузилися. Експорт скоротився передусім через руйнування виробничих потужностей та блокування росією портів Чорного моря. Падіння внутрішнього попиту та обмеження на імпорт зумовили зниження імпорту товарів. Натомість відносно стабільні грошові перекази, а також заборона на переказ дивідендів та скорочення реінвестованих доходів допомогли сформуванню значного профіциту поточного рахунку;

▪ дефіцит Державного бюджету України збільшився через зниження податкових надходжень на тлі скорочення економічної активності та запровадження стимулів для підтримання економіки. Значний дефіцит профінансовано за рахунок розміщення воєнних облігацій та залучення міжнародного фінансування;

▪ фіксація курсу гривні, валютні обмеження Національний банк, безперебійне функціонування банківської та платіжної систем пом'якшили негативний вплив війни на українську економіку. Адміністративні обмеження на валютному ринку, як і фіксація облікової ставки, є тимчасовими заходами. У міру нормалізації функціонування економіки НБУ повернеться до режиму інфляційного таргетування з плаваючим курсоутворенням та застосування облікової ставки як головного інструменту монетарної політики.

Посилання на новину: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ponovlyuye-publikatsiyu-schomisyachnih-makroekonomichnih-oglyadiv>